

RADA VLÁDY PRO SENIORY A STÁRNUTÍ POPULACE

Z á p i s

z 29. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace konaného

dne 24. listopadu 2016 od 9:30 hod.

v budově Ministerstva práce a sociálních věcí, zasedací místnost Klub

Přítomni: dle prezenční listiny¹

Program:

1. Odborná komise pro důchodovou reformu – aktuální informace o činnosti
2. Host předsedkyně Rady – spolek Hurá na výlet
3. Exekuce seniorů
 - a. Výsledky výzkumu Senioři – ohrožená sociální skupina exekucemi
 - b. Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu
4. Sociální a zdravotní služby pro seniory
 - a. Aktuální stav projednávání novely zákona o sociálních službách a zákona o sociálním bydlení
 - b. Snížení doplatků na léky pro seniory - aktuální stav novely zákona o zdravotních službách
 - c. Dlouhodobé ošetřovné - aktuální stav novely zákona o nemocenském pojištění
5. Legislativa týkající se seniorů aktuálně projednávaná Poslaneckou sněmovnou a Senátem Parlamentu ČR
6. Informace z činnosti pracovních skupin Rady
7. Výstupy z mezinárodní konference „Příprava společnosti na demografické změny“
8. Různé

0. Úvod

Jednání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) zahájila místopředsedkyně Rady Z. Jentschke Stöcklová, která uvítala členy a členky Rady a informovala Radu, že předsedkyně Rady se na zasedání dostaví později, neboť souběžně probíhá další důležité jednání na MPSV. Dále konstatovala, že Rada je usnášeníschopná vzhledem k přítomnosti 20 členů a zástupců členů Rady z celkových 28 členů.

¹ Prezenční listina tvoří přílohu zápisu

Místopředsedkyně Rady informovala přítomné o proběhlých změnách ve složení Rady – za MZ byl jmenován náměstek pro zdravotní pojištění MUDr. Tom Philipp, PhD., MBA, za MF byl jmenován náměstek pro řízení sekce Veřejné rozpočty Ing. Petr Pavelek, PhD. Nominant ze Svazu měst a obcí po rezignaci ing. Osmanczyka ze zdravotních důvodů stále nebyl určen.

Místopředsedkyně Rady po té vyzvala Radu k uplatnění připomínek k zápisu z 28. zasedání Rady. I. Holmerová požádala o upřesnění k bodu 1, týkajícímu se zdravotnických výzkumů, zejména o konkretizaci výzkumů zaměřených na stárnutí populace. Lenka Krafková z odd. vědy a výzkumu MZ uvedla že MZ podporuje výzkum zaměřený na jednu z národních priorit, kterou je experimentální výzkum nazvaný Zdravá populace. Z podstaty působnosti MZ se jedná o nejdůležitější prioritu, která je implementována do všech koncepčních materiálů MZ. Je zaměřena na celý okruh zdravotnických problematik a zahrnuje celou oblast zdraví včetně stárnutí populace. Poukázala na to, že oblast stárnutí je velmi komplexní a MZ dokáže v rámci výzkumů řešit jen parciální otázky související se stárnutím populace, k nimž patří např. neurodegenerativní onemocnění, zejména Alzheimerova a Parkinsonova choroba, dále např. ošetrovatelské problematiky. Výzkumy jsou podporovány na základě výsledků veřejných soutěží, nelze podpořit všechny návrhy projektů, mj. i z důvodu omezeného státního rozpočtu. Soutěž probíhá 1x ročně, z každé je podpořeno cca 120 – 160 projektů. Odbornou záštitu nad hodnocením provádí Agentura pro zdravotnický výzkum, která pro hodnocení zřídila 9 multioborových panelů. Do panelu č. 4 Neurovědy a duševní onemocnění lze podávat návrhy na výzkumy neurodegenerativních onemocnění. I. Holmerová požádala o doplnění přílohy k zápisu, která by obsahovala konkretizaci včetně návodů, jak o podporu projektů např. v oblasti ošetrovatelství a systémů péče žádat.

V rozpravě se již dále nikdo nevyjádřil, proto bylo přistoupeno **k hlasování** o zápisu: Pro 20, proti 0, zdržel/a se 0. **Zápis byl schválen.**

Místopředsedkyně Rady dále rekapitulovala program jednání a konstatovala, že do bodu Různé sekretariát obdržel návrhy na zařazení informace ke zdravotnickým výzkumům a k pregraduální výuce geriatric. Z. Pernes dále požádal o v rámci bodu Různé projednat výstupy z konference k sociálnímu bydlení. Místopředsedkyně Rady navrhla projednání konference k sociálnímu bydlení v rámci bodu 4. J. Procházka (zástupce APSS) navrhl do bodu Různé zařadit projednání doplatku na inkontinenční pomůcky. Místopředsedkyně Rady uvedla, že toto je možné projednat rovněž v rámci bodu 4.

O návrhu programu proběhlo **hlasování**: Pro 20, proti 0, zdržel/a se 0. **Program zasedání byl schválen.**

1. Odborná komise pro důchodovou reformu – aktuální informace o činnosti

Místopředsedkyně Rady vyzvala předsedu Důchodové komise prof. M. Potůčka k představení činnosti Odborné komise pro důchodovou reformu (dále jen „komise“). M. Potůček uvedl, že se zaměří především na zásadní problémy, které komise řešila. Dále zdůraznil, že podrobné informace o činnosti komise jsou k dispozici nepřetržitě, a to na webových stránkách komise

www.duchodova-komise.cz.

Dále seznámil Radu s cíli komise, z nichž zásadní jsou dva:

- Navrhnout takovou podobu valorizačního mechanismu, který zajistí úměrnou a důstojnou výši důchodu po celou dobu jeho výplaty.

- Navrhnout takovou podobu transferů mezi občany, rodinami a státem zprostředkovaných důchodovým systémem, která zajistí vyvážené a všeobecně akceptované postavení všech typů domácností.

Shrnutí zásadních informací z vystoupení M. Potůčka obsahuje prezentace, která tvoří přílohu zápisu.

V diskusi J. Lorman vznesl dotaz na definici důstojného příjmu důchodců, který se dnes pohybuje lehce nad 40 % průměrného čistého příjmu, což je nedostačující. Dostačující důstojný příjem by mohl být cílem, k němuž lze směřovat třeba i mimořádnými opatřeními. M. Potůček k tomu uvedl, že částka se pohybuje kolem 11 tis. Kč, minimální hladina životních nákladů jednotlivce je na úrovni 8 – 9 tis. Kč měsíčně. Hladina může být odvozena více způsoby, např. na úrovni 30 % příjmu ekonomicky aktivních osob, nebo od hranice tzv. příjmové chudoby (ta je na úrovni 60 % mediánu příjmů v dané zemi). Je třeba zohlednit rovněž typy rodin, v nichž senioři žijí, typ bydlení (vlastnické/nájemní atd.). Každá země přistupuje k řešení jinak, přičemž ČR je v řešení „na chvostu“ – minimální důchod je pod životním minimem. Inspiraci je možné hledat v okolních zemích, např. na Slovensku. Z. Pernes zmínil několik doplňujících informací k neprosazenému valorizačnímu schématu. Schéma považuje za nedokonalé – je vypočítáno zpětně, nespravedlivé – nekompenzuje dostatečně inflaci a málo progresivní – nezohledňuje dostatečně podíl na prosperitě společnosti, na něž mají důchodci nárok. Tento podíl na prosperitě v ČR tvoří 1/3 růstu reálných mezd, v okolních zemích je vyšší – na úrovni 50 %, někdy až 100 % reálných mezd, někde dokonce 100 % mezd nominálních. V paritě kupní síly jsme na 14. místě z 24 zemí. V důsledku nastavení valorizace klesá sociální postavení důchodců. Poměr průměrného důchodu k průměrné brutto mzdě poklesl za 26 let z 50,9 % na 42,8 %. Mzdy rostou rychleji než valorizace důchodů, při poklesu pod 40 % bude Rada seniorů ČR organizovat protesty. Pokud se schéma valorizace nezmění, náhradový poměr poklesne do r. 2035 na 35 % a bude se blížit rovnému důchodu, což je nepřijatelné. Změna valorizačního mechanismu je tedy nezbytná a je politováníhodné, že se komisi nepodařilo sjednotit a prosadit lepší řešení. Z. Pernes dále doporučil, aby Rada poděkovala komisi za její činnost. M. Potůček uvedl, že návrh valorizace závisí na stanovisku stálých členů komise.

2. Host předsedkyně Rady – spolek Hurá na výlet

Místopředsedkyně Rady uvítala předsedu spolku Hurá na výlet (dále jen „spolek“) T. Martinka a člena výboru spolku M. Osinka. Oba seznámili Radu s činností spolku, kterou tvoří aktivity pro volný čas a osvěta zaměřená na seniory a OZP. Realizovány jsou převážně výlety poskytující alternativu k výletům tzv. šmejdů, osvětové akce proti patologickým jevům ve společnosti a zábavná odpoledne. Činnosti spolku jsou zajišťovány dobrovolníky, jako zázemí spolku je využíván Spolkový dům v Chrudimi. Klíčovým principem činnosti je mezigenerační spolupráce – činnost spolku zajišťují mladí dobrovolníci ve spolupráci se seniory. T. Martinek mimo jiné vyzval Radu k případnému poskytnutí odborné pomoci či metodik (pokud existují), které by spolku pomohly práci se seniory zlepšit. Uvedl, že je vítána i jiná podpora, např. finanční. Závěrem poděkoval předsedkyni Rady za možnost představit spolek Radě vlády. Prezentace spolku přednesená T. Martinkem a M. Osinkem tvoří přílohu zápisu.

J. Ryšánková doplnila, že sekretariát Rady počítá s další spoluprací se spolkem v příštím roce, v rámci projektu Implementace politiky stárnutí na krajích. Spolupráce by měla být zaměřena především na poradenskou činnost pro seniory.

3. Exekuce seniorů

Místopředsedkyně Rady předala slovo ing. J. Ryšánkové k představení Výsledky výzkumu Seniori – ohrožená sociální skupina exekucemi, který v letech 2015 – 2016 na základě zadání MPSV realizoval Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i. J. Ryšánková uvedla, že v posledních letech roste zadlužení celé populace České republiky, které se nevyhýbá ani seniorům. Mnoho z nich má se svými dluhy problém a dostává se do fáze předlužení, kdy již nejsou schopni hradit své závazky. V tom případě nastupuje instituce exekuce, která je uvalena na starobní důchod. Základní otázkou, na niž měl výzkum odpovědět, bylo, zda zadlužení seniorů, resp. počet exekucí seniorů stoupá přímo úměrně se zvyšujícím se počtem seniorů v populaci. Výzkum dokázal, že počty exekucí u osob pobírajících důchod narůstají bez ohledu na počty důchodců. V rámci výzkumu byly rovněž zkoumány důvody zadlužení. K nejvýznamnějším patří snaha seniorů pomoci jiným, často spojená se špatným odhadem schopnosti dluh splácet a nechvalně známé předváděcí akce. V těchto případech se může projevit snížená schopnost orientace seniorů v nabídce finančních služeb a podcenění rizika nemožnosti splácet. Dalším významným důvodem exekucí je pokračování zadlužení, které vzniklo ještě v období ekonomické aktivity seniora. Rovněž změna životní situace, např. úmrtí partnera, představuje významnou příčinu zadlužení. To se týká zejména žen, jejichž starobní důchody jsou nižší než důchody mužů. Jednočlenné domácnosti žen-důchodkyň tvoří 4/5 všech jednočlenných seniorských domácností. Závěrem J. Ryšánková uvedla, že Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí obsahuje konkrétní opatření, které se pro zlepšení situace MPSV snaží prosazovat ve spolupráci s dalšími aktéry. Konkrétně se jedná o poradenskou a osvětovou činnost ve spolupráci s NNO a kraji. Ve strategickém dokumentu přípravy na stárnutí pro období po r. 2017 budou navržena další opatření, např. vzdělávání finanční gramotnosti již na základních školách. Zmínila i legislativní opatření, která se již podařilo prosadit, např. novelu zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Prezentace J. Ryšánkové tvoří přílohu zápisu.

Se stavem projednávání legislativy v oblasti exekucí seznámil Radu Mgr. O. Zezulka, zástupce Ministerstva spravedlnosti. O. Zezulka předeslal, že kromě novely zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) zmíní i připravovanou legislativu v oblasti exekučního práva, která by mohla vést k řešení zadlužování fyzických osob včetně důchodců. Meziřesortní připomínkové řízení k novelám občanského soudního řádu a exekučního řádu bylo již ukončeno, nyní jsou připomínky vypořádávány. Ve vztahu ke zlepšení situace důchodců a seniorů zmínil dvě dílčí opatření. V rámci prvního z nich nebudou podléhat exekuční srážce důchodu u fyzických osob částky poukazované na úhradu sociálních služeb v pobytové formě. Jako ještě důležitější opatření zmínil O. Zezulka zavedení institutu tzv. chráněného účtu. Každá fyzická osoba bude mít možnost označit jeden účet za chráněný. Na tomto účtu pak nebude možné exekučně postihnout tzv. nezabavitelnou částku po dobu jednoho měsíce. Na návrh povinného bude možné nezabavitelnou částku navýšit.

V rámci novely exekučního řádu jsou navrhována opatření s cílem zpřehlednit řízení a snížit jeho náklady, zjednodušit a zefektivnit řízení. Koncentrace řízení na jednoho exekutora umožní soustředit více exekucí u jednoho exekutora. Novela rovněž zavádí povinné zálohy na náklady exekuce. Zálohu bude muset oprávněný složit povinně, v současnosti je toto opatření fakultativní a není exekutory uplatňováno. Cílem opatření je omezit vymáhání bagatelních částek, na nichž naskakují vysoké náklady řízení. Posledním opatřením je ukončení exekuce, u níž se během dvou let nepodaří vymoci alespoň část plnění. Zpravidla se jedná o pohledávky, u nichž je zjevné, že nemohou být vymoženy.

Toto opatření by mělo omezit trend tzv. zaparkování pohledávek a celkově snížit počet exekučních řízení.

O. Zezulka dále upozornil, že opatření v oblasti exekučního práva neřeší problém zadlužení osob. V této souvislosti zmínil připravovanou novelu zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, která je ve stadiu ukončení připomínkového řízení před předložením do legislativní rady vlády. Tato novela zásadním způsobem modifikuje institut oddlužení, nově je navrhován koncept tzv. nulového oddlužení. Na začátku řízení bude odstraněna podmínka uspokojit 30 % pohledávek během 25 let. To umožní využít institut oddlužení širšímu okruhu osob. Délka řízení se bude nově posuzovat až v průběhu plnění splátkového kalendáře. Kdo během 3 let splatí 50 % pohledávek, bude osvobozen od zbývajících dluhů, stejně jako ten, kdo splatí 30 % pohledávek během 5 let. Po 7 letech bude osvobozen ten, kdo platí alespoň náklady řízení. Pro plnění splátkového kalendáře se nově zavádí obligatorní kombinace splácení a zpeněžení majetku, vyjma obydlí. To se potenciálně týká až 10 % seniorů, kteří jsou účastníky insolvenčního řízení. Další novela insolvenčního zákona se nachází ve druhém čtení PSP ČR. Tato novela zejména zvyšuje ochranu před tzv. oddlužovacími agenturami, dále mimo jiné snižuje odměnu exekutorů.

Prezentované informace dále doplnil R. Hábl (zástupce Agentury pro sociální začleňování), který uvedl, že celkový počet důchodců v exekuci je ve skutečnosti vyšší a po započtení důchodů, z nichž nemůže být srážka provedena, dosahuje až 130 000. R. Hábl dále upozornil na nález Ústavního soudu ve věci tzv. nezabavitelného minima, které bylo následně zabaveno v rámci jiného způsobu exekuce. Ústavní soud rozhodl, že nezabavitelná část dávek důchodového zabezpečení nemůže být postižena exekucí, a to ani tehdy, pokud je uložena v bance. Nález Ústavního soudu ze dne 20. října 2016 tvoří přílohu zápisu. R. Hábl závěrem upozornil na potřebu posilovat u důchodců resilienci, resp. obranyschopnost vůči vnějším vlivům, zejména zdánlivě výhodným nabídkám zboží a služeb, v nichž se neorientují a na něž nebyli v minulosti zvyklí.

V diskusi Z. Pernes vyzval k legislativnímu řešení zabavování nemovitostí důchodců. S. Křeček podotkl, že je třeba zaměřit se na prevenci a zkoumat otázku, z čeho dluhy seniorů pocházejí. Dále upozornil na potřebu sledovat zodpovědnost poskytovatelů půjček. Není možné, aby tuto odpovědnost poskytovatelé přenášeli na stát. S. Křeček dále uvedl, že ke zlepšení situace by mohlo přispět, pokud by některé dluhy některých společností (jednalo by se o tzv. šmejdy) nebyly soudně vymahatelné, obdobně jako u sázek a hazardních her. R. Hábl označil obchod s dluhy za systémový problém, který má velký vliv na předlužení občanů. Upozornil, že od prosince 2016 vstupuje v platnost nový zákon o spotřebitelském úvěru, v němž se mimo jiné ruší možnost využívání rozhodčích doložek u spotřebitelských smluv a dále je nastaveno zastropování poplatků souvisejících se spotřebitelským úvěrem. Podle tohoto zákona sankce nesmí překročit 50 % jistiny úvěru. R. Hábl dále podpořil názor, že nezodpovědný věřitel by neměl požívat státní ochranu při vymáhání dluhů. J. Ryšánková uvedla, že důvody exekucí nelze zatím analyzovat, neboť ČSSZ je nesleduje. Na žádost MPSV však bylo podrobnější sledování zavedeno a data budou k dispozici poprvé za r. 2016 a analýza bude provedena. O. Zezulka doplnil, že ve své praxi pracuje s institutem průměrného dlužníka. Dlužník – spotřebitel má průměrně 10 závazků, z nichž 6-7 jsou spotřebitelské úvěry, průměrný dluh dosahuje 60 – 80 000 Kč. U dlužníků – podnikatelů přistupují ještě dluhy za neplacené odvody za zaměstnance a za podnikatelské závazky.

4. Sociální a zdravotní služby pro seniory

Místopředsedkyně Rady uvedla, že v rámci tohoto bodu seznámí Radu nejprve se systémovou novelou zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Novela je v současnosti ve vypořádání

vnitřních připomínek, po němž bude následovat mezíresortní připomínkové řízení. Tato systémová novela zákona o sociálních službách upravuje zejména druhy sociálních služeb, podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, povinnosti poskytovatelů sociálních služeb, činnosti sociální práce, působnost orgánů veřejné správy, odbornou způsobilost pracovníků působících v sociálních službách a řízení o akreditaci vzdělávacích programů. Novela zpřehlední systém druhů sociálních služeb pro poskytovatele i uživatele, zpřesní registrační podmínky a požadavky na poskytovatele sociálních služeb, zkvalitní a zjednoduší sociální služby pro klienty, zvýší dostupnost terénních a ambulantních služeb, nastaví kritéria pro plánování služeb, zajistí finanční prostředky pro poskytování služeb ze státního rozpočtu. Přejícné období pro registraci poskytovatelů ve více krajích bude dvouleté. Poskytovatelé si budou moci v registru sami upravit některé údaje, krajské úřady budou mít povinnost si některé údaje stahovat samy, nebudou je požadovat po poskytovatelích. V rámci novely dojde k nastavení pravidel (např. vstup do sítě sociálních služeb, podmínky pro vyřazení poskytovatele ze sítě atd.) pro zpracování střednědobých plánů – toto bude součástí prováděcí vyhlášky k zákonu. Místopředsedkyně Rady rovněž konstatovala, že došlo ke zlepšení v oblasti financování sociálních služeb - z 5-6 miliard Kč v letech 2010-2013 se státní podpora zvýšila až na současných 9 miliard Kč, což představuje významný posun. Zákon bude rovněž zajišťovat jistotu, že financování v následujícím roce nebude nižší než v posledních třech letech. Místopředsedkyně Rady v souvislosti s financováním služeb a zmínila rovněž navýšení příspěvku na péči o 10 %, ke kterému došlo od 1. 8. 2016. Nově zavedenou službou podle tohoto zákona bude tzv. služba pro rodinu, která bude zahrnovat stávající služby a rovněž zařízení poskytující okamžitou pomoc dětem podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Do služeb pro rodinu se přesouvá i manželské a rodinné poradenství. Nově zavedenými službami bude rovněž hospicová péče ve smyslu sociálních služeb, zajištění celodenní asistence a materiální a potravinová pomoc. V oblasti kvality se snižuje počet standardů na 5, čímž dojde ke snížení administrativní zátěže. Nově je navrhována povinnost spolufinancování ze strany obcí, s čímž nesouhlasí Svaz měst a obcí. Prezentace k zákonu o sociálních službách tvoří přílohu zápisu.

V diskusi k novele zákona o sociálních službách vystoupila I. Holmerová s dotazem, zda je v rámci novely řešena agenda ošetrovatelských ústavů a domovů. K tomu místopředsedkyně Rady uvedla, že se jedná o jinou novelu, která řeší zdravotně sociální pomezí a že je možné zařadit toto téma na další zasedání Rady.

V 11:44 se na zasedání Rady dostavila předsedkyně Rady, která členky a členy Rady pozdravila a poděkovala všem za práci.

Místopředsedkyně Rady dále představila návrh zákona o sociálním bydlení, který je ve stavu vypořádání mezíresortních připomínek. Platný by měl být od října 2017. Gestorem zákona je MPSV, spolugestory jsou MMR a úřad ministra pro lidská práva. Stát vydává zhruba 13 mld. ročně na dávky spojené s bydlením, ambicí je tyto finance vrátit zpět do systému. Hlavním cílem zákona je zajistit důstojné nájemní bydlení osobám s nízkými příjmy, tj. těm, kteří vynakládají na náklady spojené s bydlením více než 40 % příjmu. K nim patří i senioři a zejména osamělé seniorky. Tyto osoby by na základě žádosti a po posouzení ÚP mohly vstoupit do systému. Obecní úřad by měl do určité doby povinnost těmto osobám zajistit bydlení ve formách:

- dostupný byt
- sociální byt – s povinnou sociální prací
- azylové bydlení – na ½ roku v azyl. domě

Po připomínkách Svazu měst a obcí je možná i varianta, že nárok na sociální bydlení by mohly posuzovat ORP. Pokud obec byty nedisponuje, mohla by je zajistit ve spolupráci s NNO nebo je vysoutěžit u jiných poskytovatelů. Malé obce by mohly uzavírat svazky, případně se navrhuje částečně je zbavit povinností.

Financování systému je navrženo několika způsoby. U dávek na bydlení se počítá se sjednocením doplatku a příspěvku na bydlení do jedné dávky, která by byla vyplacena obcím, ne pseudopodnikatelům s lidskou chudobou. Dále se navrhuje zavedení investičních dotací na výstavbu a rekonstrukce bytů, navýšení dotací na sociální práci, případně též výplata prostřednictvím RUDu) Původní vize MPSV byla, že obce budou rozhodovat samy, po připomínkách je pravděpodobnější varianta rozhodování v přenesené působnosti. Do obcí by se mělo vrátit klasické nájemní bydlení za rozumnou cenu. V zemích na západ od ČR tvoří podíl nájemního bydlení 60-80 % a zbytek je vlastnické bydlení, v ČR je poměr mezi vlastnickým a nájemním bydlením obrácený.

K tomu doplnila předsedkyně Rady, že odpor proti zákonu je způsoben zčásti tím, že někteří politici nemají zájem tyto agendy řešit, protože je pro ně pohodlnější svádět vinu za sociálně vyloučené lokality a další problémy na stát. Dalším důvodem je lobbying podnikatelů – vlastníků bytů, kteří mají zájem situaci prodlužovat. Místopředsedkyně Rady dodala, že zákon vznikl v široké diskusi s městy, kde sociální bydlení funguje, a je inspirován rovněž i zahraničními zkušenostmi.

V diskusi vystoupil Z. Pernes, který uvedl, že 1. listopadu 2016 proběhla v Senátu mezinárodní konference k seniorskému bydlení. Mimo jiné zde byla vyslovena podpora široké variantě pojetí zákona o sociálním bydlení (zahrnující širší okruh osob, ne pouze osoby bez domova a sociálně vyloučené), jak je obvyklé v okolních zemích. MMR se přiklání spíše k úzké variantě, tj. omezení okruhu osob, které by o vstup do systému sociálního bydlení mohly žádat. Konference konstatovala, že zákon byl připraven kvalitně. Rovněž poukázal na dva požadavky Rady seniorů v souvislosti se zákonem: Prvním z nich je požadavek, aby se senior nemusel stěhovat z bytu, v němž bydlí. Tento byt by měl být posuzován pro potřeby zákona jako dostupný byt. Dalším požadavkem je, aby nová dávka byla zavedena až za rok po účinnosti zákona. Rada seniorů děkuje za podporu konference paní ministryni a paní náměstkyni.

Dále místopředsedkyně Rady předala slovo Mgr. S. Kottbauerové, zástupkyni MZ, k přednesení informace ke snížení doplatku na léky v rámci novely zákona č 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění, kde jsou doplatky upraveny v § 16 b. Zákon jasně definuje, které doplatky jsou započitatelné. Základní limit výše doplatků činí 5 000 Kč, snížená výše pro osoby do 18 let a nad 65 let činí 2 500 Kč. Pojištěnci mohou využít výhodu snížení doplatků po celý rok, v němž dosáhli rozhodného věku. Zdravotní pojišťovny mají povinnost sledovat celkovou částku započitatelných doplatků. Pokud byl limit v rámci čtvrtletí překročen, pojišťovna vrátí příslušnou částku do 60 dnů po uplynutí tohoto čtvrtletí a pak každé další čtvrtletí. MZ se rozhodlo navrhnout další snížení doplatku; pro osoby do 18 let a ve věku 65 – 70 let je navrženo snížení na 1 000 Kč, pro osoby nad 70 let na 500 Kč ročně. Tyto návrhy by měly zajistit, aby doplatky ekonomicky nezatěžovaly tyto osoby nad dlouhodobě únosnou míru. Návrh novely zákona je v současnosti v legislativním procesu, po ukončení meziresortního připomínkového řízení – připomínky jsou v současnosti vyhodnocovány. V diskusi vystoupil J. Procházka (zástupce APSS), který upozornil na problém věcně – ne legislativně – související. Jedná se o limity doplatků na inkontinenční pomůcky, jejichž potřeba s věkem obvykle stoupá. Rozhodnutí o poskytnutí doplatků je v kompetenci zdravotních pojišťoven. V současnosti se objevují tendence ke změnám metodiky a zavádění limitů pro poskytování doplatků. Ohroženy jsou tak zejména osoby vyššího věku s nízkými příjmy. Je třeba posuzovat situaci komplexně,

tj. nesnižovat doplatky na jedné straně a na jiné je zvyšovat. S. Kottbauerová k tomu uvedla, že v každé úhradové skupině by mělo být přibližně 30 % absorpčních pomůcek zdarma. J. Procházka Radu informoval, že v některých skupinách, kde dříve doplatky nebyly, se nově zavádějí. Navrhl, aby tento bod byl zařazen na další jednání Rady.

Ve 12:16 opustila zasedání Rady předsedkyně z důvodu jednání v PSP ČR.

Místopředsedkyně Rady předala po té slovo ing. J. Ryšánkové, aby Radu seznámila se stavem projednávání tzv. dlouhodobého ošetřovného v rámci novely zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. J. Ryšánková uvedla, že navrhované opatření dává možnost pečovat se státní podporou až 3 měsíce rodinným pečovatelům o osoby, u nichž došlo k náhlému a závažnému zhoršení zdravotního stavu. Dlouhodobě bude možné ošetřovat fyzickou osobu:

- u které došlo k závažné poruše zdraví vyžadující alespoň 7denní hospitalizaci a
- u které je předpoklad, že její zdravotní stav po propuštění z hospitalizace do domácího prostředí bude nezbytně vyžadovat celodenní poskytování dlouhodobé ošetřovatelské péče po dobu alespoň 30 kalendářních dnů.

Ochrana pečujících osob je navrhována dvojí:

- pracovní- právní: garance pracovního místa
- finanční: podpora ve výši 60 % redukováného denního vyměřovacího základu jako u nemocenské poskytovaná od prvního dne péče

Návrh je ve stavu vypořádání meziresortních připomínek, v příštím týdnu proběhne jednání na úrovni náměstků ministrů.

5. Legislativa týkající se seniorů aktuálně projednávána Poslaneckou sněmovnou a Senátem Parlamentu ČR

Místopředsedkyně Rady předala slovo Mgr. O. Zezulka, který Radu seznámil se dvěma legislativními úpravami s významným dopadem na seniory, které byly schváleny ve 3., resp. ve 2. čtení v PSP ČR. První z nich je novela zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, která upravuje mimo jiné režim bytů zvláštního určení:

- prodloužení lhůty pro vyklizení bytu z 3 na 6 měsíců, pokud členové rodiny zemřelého nájemce nemají vlastní byt
- pokud s nájemcem v době smrti žila osoba OZP nebo osoba věku 70+ aspoň 1 rok, přejde na ni nájem.

Dále O. Zezulka zmínil novelu zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, která poskytuje zvláště zranitelným obětem větší ochranu, mj. i formou bezplatné právní pomoci, zvláštních výslechových místností a zabraňuje jejich sekundární viktimizaci:

- Novela rozšiřuje katalog tzv. zvláště zranitelných obětí, kterým je poskytováno zvláštní zacházení v souvislosti se spáchaným trestným činem, a to mj. na oběti vysokého věku.
- Osobou vysokého věku se zde dle trestní praxe rozumí příjemce starobního důchodu, případně osoba ve věku od 60 let.

K projednávání novele zákona č. 95/2004 Sb., o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta se vyjádřila S. Kottbauerová. Uvedla, že podle komplexního pozměňovacího návrhu schváleného v Poslanecké sněmovně ve 3. čtení je obor geriatrie zařazen mezi tzv. základními obory specializačního vzdělání.

6. Informace z činnosti pracovních skupin Rady

Místopředsedkyně Rady požádala o stručnou informaci s ohledem na časový skluz jednání. J. Lorman přednesl informaci za PS na ochranu práv starších osob i za PS na podporu rozvoje služeb pro seniory. Obě se věnovaly především optimalizaci strategie v oblasti jednání k očkování proti pneumokokovým infekcím. K dohodě zúčastněných subjektů zatím nedošlo, bylo však konstatováno, že: „Stávající legislativní úprava, resp. § 30 odst. 2 písm. b) bod 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, neumožňuje plnou úhradu konjugované vakcíny proti pneumokokovým infekcím Prevenar 13 z veřejného zdravotního pojištění (výklady tohoto ustanovení zákona jsou různé, nicméně klíčový výklad je výklad plátce, resp. zdravotních pojišťoven).“ K umožnění úhrady PS konstatovaly: „K umožnění úhrady konjugované vakcíny (případně kombinace konjugované a polysacharidové) ve smyslu některých doporučení českých a zahraničních odborných společností by musela předcházet úprava § 30 odst. 2 písm. b) bod 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

Změnu může iniciovat MZ na základě zhodnocení dopadů RIA v rámci další novelizace zákona o veřejném zdravotním pojištění nebo může být problematika řešena prostřednictvím poslaneckého návrhu.“

Obě PS shodně navrhuje, aby Rada podpořila změnu § 30 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, aby bylo umožněno proplácení vakcíny Prevenar 13 z veřejného zdravotního pojištění.

Místopředsedkyně PS po té předala slovo J. Dobešovi, který uvedl, že PS na podporu zaměstnávání starších osob se sešla se zástupci řídicího orgánu OPZ s cílem upřesnění informací k možnosti získat podporu projektů ze zdrojů ESF. Další jednání má proběhnout dne 1. prosince 2016. Předmětem jednání by mimo jiné mělo být ověření veřejné poptávky, která je základním kritériem výzvy na podporu zaměstnávání a vzdělávání. J. Dobeš dále požádal o možnost širší diskuse k agendě na příštím zasedání Rady.

K. Nehodová k činnosti PS na podporu vzdělávání a dobrovolnictví uvedla, že PS vycházela z úkolu stanoveného na minulém zasedání Rady. Původní vizí bylo zaměřit činnost na stanovení garanta seniorského vzdělávání a na vytvoření standardů. Dalším krokem bude standardizace seniorského vzdělávání. Nejbližší jednání k tématu proběhne 7. prosince 2016. Kterýkoliv z členů Rady je srdečně zván ke spolupráci.

Místopředsedkyně Rady po té konstatovala, že s ohledem na odchod několika členů Rada již není usnášeníschopná.

7. Výstupy z mezinárodní konference „Příprava společnosti na demografické změny“

Místopředsedkyně Rady předala slovo ředitelce Odboru rodinné politiky a politiky stárnutí MPSV, aby Radu seznámila s výstupy z mezinárodní konference. J. Maláčová uvedla, že mezinárodní konference Příprava společnosti na demografické změny, která proběhla v Brně ve dnech 3. - 4. října 2016 pod záštitou pana premiéra a paní ministryně práce a sociálních věcí za účasti 150 odborníků a odbornic, byla vyhodnocena jako úspěšná. MPSV proto rozhodlo, že debata o komplexní přípravě na stárnutí musí pokračovat, proto bude na začátku roku 2017 zahájen Národní konvent k přípravě na stárnutí, který by měl v šestitýdenních intervalech otvírat jednotlivá témata přípravy na stárnutí. Rada bude o konání včas podrobněji informována.

8. Různé

Místopředsedkyně Rady vyzvala J. Ryšánkovou ke shrnutí informací k dotacím MPSV v oblasti podpory seniorů. J. Ryšánková se nejdříve zaměřila na dotační program na podporu samosprávy. Uvedla, že se jedná o první ročník programu, který byl vyhlášený na základě usnesení vlády.

Do programu se zapojilo celkem 7 krajů, v současnosti probíhá vyhodnocení projektů. Vyčerpáno bylo 8,5 mil. Kč, často na senior-pointy, osvětovou činnost, na programy na podporu prevence úrazů a posílení bezpečnosti seniorů. Dalším dotačním titulem je podpora VÚA. Příjem žádostí o podporu byl ukončen dne 11. listopadu 2016, v současnosti probíhá vyhodnocení žádostí.

P. Sulík dále Radu informoval o zasedání Working Group on Ageing, které proběhlo v Ženevě ve dnech 21.-22. listopadu 2016. Zúčastnilo se jej 56 zástupců států převážně z Evropy, projednávala se dvě hlavní témata. Prvním z nich bylo hodnocení Madridského akčního plánu. Z prozatímních výsledků vyplynulo, že je poměrně podceněno téma rovnosti žen a mužů v souvislosti s přípravou na stárnutí. Druhým hlavním tématem byla příprava ministerské konference, která se bude konat v září 2017. V rámci této konference je navrženo přijetí deklarace o třech bodech. Prvním z nich je důstojné stárnutí, druhým je uznání potenciálu starších osob a třetím je podpora setrvání starších osob v zaměstnání.

Místopředsedkyně Rady po té navrhl, aby byl v dalším zasedání Rady snížen počet projednávaných bodů. Cílem je zajistit dostatek času na projednání jednotlivých bodů programu.

Po té místopředsedkyně Rady předala slovo tajemnici k seznámení Rady s návrhem témat na další jednání. H. Končelová uvedla, že na další zasedání Rady jsou předběžně navržena témata:

- Informace k transformaci psychiatrické péče – prezentující MUDr. Hollý, ředitel Psychiatrické nemocnice Bohnice, omluvil se z prezentace na 29. zasedání Rady, předběžně potvrdil účast na příštím zasedání.
- Prezentace zaměstnaneckých programů Age Management – firma BOSCH.
- Projednání tématu prevence rakoviny ve vyšším věku – jako prezentující navržen senátor Prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.
- Host – Klub seniorů Rožnov pod Radhoštěm - vítěz soutěže o Cenu Rady v kategorii kolektiv.

Místopředsedkyně Rady po té konstatovala, že byl naplněn plánovaný program a ukončila 29. Zasedání Rady.

Přílohy zápisu:

1. Prezenční listina
2. Prezentace Poslání a činnost OKDR
3. Prezentace spolku Hurá na výlet
4. Prezentace výzkumu exekuce seniorů
5. Prezentace zákona o sociálních službách
6. Nález Ústavního soudu ve věci tzv. nezabavitelného minima

V Praze dne 24. listopadu 2016

Zapsala: Hana Končelová